N° 259.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Woensdag 1 November.

Frankrijk.

PARIJS, den 29sten October.

De *Moniteur* behelst een berigt, dat het bestuur van de openbare werken, sedert het einde der jongste zitting, in Frankrijk en buitenslands zich alle inlichtingen heeft zoeken te verschaffen omtrent den aanleg van ijzeren spoorwegen, terwijl de beswaren bij de diensten van de kamer ingebragt bijzonder het voorwerp van deszelfs aandacht heeft uitgemaakt. De minister van opgemeld departement had thans eene commissie benoemd, die onder zijn voorzitterschap zich met deze belangrijke aangelegenheid in laatst ressort zoude bezig houden.

— De *Moniteur* behelst heden wederom niets over Constantine. Het ministerieel avondblad vermaant het publiek om geduld te nemen en zich alleen ten aanzien der gebeurtenissen op de officieel medegedeelde stukken te verlaten. Het ministerieel ochtendblad, *le Journal des Débats*, blijft zich met redeneringen ophouden over de noodzakelijkheid van het blijvend bezit der veroverde plaats, ja gaat heden zelfs zoover, van het verlaten der stad, nu men dezelve eenmaal met de wapenen in de hand genomen heeft, voor onmogelijk te verklaren. Zij dat men de vesting slechtte, of bij een traktaat aan *Achmet* teruggaf, Constantine kon in het vervolg in der Arabieren handen, altijd weder een geducht bolwerk tegen onze magt in Afrika worden, zoodat men ligt tot eene tweede expeditie zou moeten overgaan, en zulks moest, nu de verovering eenmaal met het bloed onzer soldaten betaald was, voor altijd voorgekomen worden. Het zal er slechts op aankomen, dat de kamer de noodige fondsen wil toestaan.

De dagbladen en brieven van Toulon tot den 25sten, deelen nu nog een aantal bijzonderheden van Bona ontvangen mede. Zoodra de tijding van de inneming van Constantine daar bekend was, heerschte er algemeene vreugde, en werden er 21 kanonschoten van de forten en schepen gelost. Men had te Constantine gevangen genomen den gevreesden *Ben Ussa*, die tijdens de bezetting van Bona door de Franschen, de bevolking dier stad van daar had medegevoerd. Constantine werd door 8000 Turken en 2000 Arabieren verdedigd. Het zeggen is geweest, dat het geheele garnizoen was omgekomen, doch men rekende dat nog een groot getal vijanden zich in de huizen verscholen had en des anderen daags in 't leven was gespaard. De beij *Achmet* bevond zich op vier uren afstands van Constantine. Hij scheen gevoelig wegens de toezending der officieren van gezondheid ter verpleging zijner gekwetste landslieden, en zou hebben doen weten dat hij de transporten gekwetsten naar Bona en zelfs den aanvoer van levensmiddelen niet zou storen. Voor het overige bleef hij zijne fierheid behouden en scheen onverschillig over het verlies zijner stad. Men dacht dat hij voornemens was om het veld te houden; maar tevens ook, dat de stammen, die zich tijdelijk bij hem gevoegd hebben, hem nu allengskens verlaten zouden. Den 25sten werd een transport gekwetsten te Bona verwacht; het geleide zou met een konvooi levensmiddelen, dat reeds te Medjez el Hamar werd verzameld, naar Constantine terugkeeren. De gekwetsten zouden op vier lastkorvetten naar Frankrijk worden overgevoerd. Volgens de minst overdrevene berekeningen der bijzondere correspondentien, zoude ons verlies aan manschappen omtrent 1000 dooden en 2000 meer of min zwaar gekwetsten bedragen. In sommige brieven wordt zelfs van 6000 lieden buiten gevecht gesproken; maar dit is gewis overdreven. Bij de begrooting van het verlies dient men in het oog te houden, dat onze troepen vijfmalen den storm hebben beproefd en gedurende vier uren in de stad hebben gevochten, terwijl de vijand zich met woede en ten laatste met wanhoop verdedigde. Toen men de stad bemagtigd had bleven er nog slechts voor vijf dagen levensmiddelen over; een groot deel was door de stortregens bedorven. Om derhalve geen noodlottigen terugtogt als in het vorig jaar te ondernemen, had men alles moeten inspannen, om de stad meester te worden. Ook hadden de soldaten, schoon voor een groot deel nieuwelingen in het vuur, met dapperheid gevochten. De kolonel *Lamoricière* had het eerst de driekleurige vlag op de wallen van Constantine geplant.

Een der morgenbladen schetst reeds de toekomstige bestemming van de provincie Constantine. De stad zou de hoofdplaats van het gouverment der provincie worden, met een sterk garnizoen en een bevestigd kamp in de nabijheid. De oude haven van Stora aan de Middellandsche zee zou worden hersteld. De afstand van Bona naar Constantine bedraagt 36 à 40 uren; die van Stora naar Constantine slechts 22. Een weg zou tusschen de laatstgemelde plaatsen worden aangelegd; Guelma zou men versterken en een vast garnizoen geven. De vlakte van Seybouse en de zeekant tot aan Calle zouden worden gekoloniseerd, en het land door middel van kanalen enz. vruchtbaar worden gemaakt. Gewis zeer fraaije plannen, maar tot welker uitvoering nog veel vereischt wordt.

— De te Constantine veroverde vlaggen zullen in den dom der Invaliden worden opgehangen, en ook eenige kanonnen die men op de wallen heeft gevonden, herwaarts gebragt. In gezegden dom worden reeds toebereidselen gemaakt voor de lijkplegtigheid ter eere van den generaal *Damremont*. Men zou dezelfde beschikkingen nemen als in 1834, bij de begrafenis der slagtoffers van *Fieschi*.

— De koninklijke familie is van Trianon op de Tuilerien teruggekomen.

— De aanstaande verkiezingen beginnen meer en meer de gemoederen te vervullen. In de departementen is men reeds een geruimen tijd werkzaam geweest, worden feestmalen door de kiezers aan hunne gelastigden gegeven, waarin deze hunne staatkundige geloofsbelijdenis afleggen, enz. Ook in de hoofdstad is men, na de tot stand koming van het oppositie-republikeinsch comité, meer werkzaam. Heden onder anderen werd door de kiezers van het tweede arrondissement eene vergadering gehouden, waarin de beide mededingers, de heeren *Laffitte* en *Lefèbvre* het woord hebben gevoerd. De eerste verdedigde zich zoo goed hij kon, dat hij door zijne aansluiting aan het bovengemeld comité zich niet met de republikeinen verbonden had; zijn mede kandidaat moet zich weinig bepaald hebben uitgelaten, en zal waarschijnlijk voor den heer *Lafitte* onderdoen. Er waren omtrent 2000 kiezers opgekomen.

— Men wil dat het gouvernement de toestemming tot de overbrenging van het lijk der gravin *van St. Leu*, naar Rueil, bij Parijs, niet heeft willen geven, dan op voorwaarde dat de prins *Louis Napoleon* weder naar Amerika zou terugkeeren.

— De jongste tijdingen uit Spanje houden thans het stellig berigt, dat don *Carlos* met een deel zijner magt den Ebro is overgetrokken en in de provincie Navarre aangekomen, ongetwijfeld om er de winter-kwartieren te betrekken. Het *Journal des Débats* behelst daaromtrent hoofdzakelijk de volgende berigten: „Sedert verscheidene dagen zocht het karlistisch leger zijne bewegingen in Oud-Kastilie te verbergen. Zijne afdeelingen vertoonden zich aan alle zijden, zoodat men zelfs een oogenblik geloofde, dat de Pretendent op nieuw op Madrid wilde afgaan; maar dit alles strekte slechts om het eigenlijk doel te verbergen. Het karlistisch leger verdeelde zich in drie afdeelingen. Het eene moest *Espartero* en *Lorenzo* tegenhouden, het andere rigtte zich op den Ebro, en het derde op Arragon, over Montenegro en het gebergte noordwaarts van Soria. Het gevecht van den 14den te Huerta del Rey door een deel karlisten volgehouden, strekte slechts om den marsch der overige te begunstigen. Don *Carlos*, den 18den van Quintanar de la Sierra vertrokken, nam zijn weg over Cabreras, Abajora, Guari, Casa la Reina en Cuscurita. Den 21sten trok hij met 5 à 6000 man den Ebro over, te Haro, niet ver van Miranda. *Zariateguy* was den 18den te Villa-Franca de Montes de Oca, in het gebergte van Burgos; tegelijker tijd trok de afdeeling voor Arragon bestemd het gebergte van Soria door. Het karlistisch leger bevond zich daardoor in twee geheel verschillende rigtingen, terwijl het derde, door *Zariateguy* beschermd, rustig naar den Ebro trok. *Espartero* door deze verschillende bewegingen misleid, stelde zich, doch te laat, den 18den in beweging op den weg naar Soria, in de meening dat hij don *Carlos* vervolgde; van gedachten zijnde dat don *Carlos* zich met de hoofdmagt naar Arragon wilde begeven, terwijl hij *Lorenzo* in last gaf om *Zariateguy* achterna te zitten, die, meende hij, naar Navarre wilde terugkeeren. De uitkomst deed hem zijne dwaling inzien. De karlisten laten nu slechts eene hunner afdeelingen in het gebergte tusschen Burgos en Soria; hunne beide andere afdeelingen gaan haar onderhoud gedurende den winter in Navarre en Arragon zoeken. Het *Journal des Débats* besluit met een overzigt van de bewegingen der karlisten in dit jaar. Men had gezegd, dat wanneer don *Carlos* slechts eenmaal den Ebro was overgetrokken en Madrid genaderd, zijne zaak spoedig zou beslist zijn. Zulks had nu plaats gehad en tweemaal was hij Madrid nabij gekomen, en toch had hij naar Navarre moeten aftrekken. Zijne zaak was er door verzwakt; het vertrouwen dat hij in zijne pogingen zou slagen, daardoor zoowel binnen- als buitenslands verminderd.

— Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fonds-notering.

Nederlanden.

BREDA, den 31sten October.

Op heden is alhier plegtig ter aarde besteld een der kweekelingen van de Koninklijke Militaire Akademie, *P. De Cats*, in jeugdigen leeftijd door eene hevige zenuw-zinkingkoorts in het graf

geruki. De betrekkingen van den overledene, het geheele personeel der Akademie, de heeren kommandanten, militaire en civiele leeraars en beambten, alsmede de kwekelingen der Akademie volgden, achter het lijk, hetwelk, op de begraafplaats aangekomen, door een twaalftal makkers van den overledene naar de laatste rustplaats werd gedragen, waar vervolgens, na het losbranden der eersalvoen en nadat de kist in het graf gezonken was, door den Weleerwaarden heer *Ds. van Gogh*, leeraar der Akademie, eene op de omstandigheden zeer toepasselijke aanspraak werd gehouden; onder anderen de jonge lieden, die hunnen kort te voren nog zoo bloeijenden mede-kwekeling nu de laatste eer bewezen, opmerkzaam gemaakt werden op het vergankelijke van dit leven, en opgewekt om door deugd en braafheid zich zoo te gedragen, dat wanneer en waar de dood hen ook naderen mogt, zij dien gerust te gemoet treden konden.

— Bij besluit van Zijne Majesteit zijn benoemd en aangesteld: tot secretaris der stad Tilburg, *Quirinus Beljaarts*; tot burgemeester der gemeente Beest (Gelderland), *J. W. F. Snethlage*; tot wethouder der stad Alkmaar, *J. T. Koorn*; tot secretaris der gemeente Alphen en Rietveld (Zuid-Holland), *Johan Tunis Roos*; tot burgemeester der stad Deventer, *R.* baron *van Hoevell*; tot wethouders der stad Deventer, *S. van Delden, Pz.* en Mr. *P. F. Besier.*

— Uit 's Gravenhage schrijft men ons van den 30sten October:

» Heden heeft Z. M., alsmede HH. KK. HH. de Prins *van Oranje*, Prins *Frederik*, Prins *Albert* en Prins *Alexander*, eene publieke audientie verleend aan een ieder, die aan Hoogstdezelven over het smartelijk overlijden van H. M. de Koningin deszelfs rouwbeklag wenschte aan te bieden. Groot was dan ook het getal personen, die heden hunne opwachting bij Z. M. en de leden van het Koninklijke Gezin maakten, en hunne deelneming betuigden over het groot verlies, dat Z. M., het Koninklijke Geslacht, en geheel de natie, heeft geleden. Onder die personen merkte men op, het korps diplomatique, de verschillende ministers, de staatsraden, onderscheidene leden van de Staten Generaal, vele groot- en andere officieren, het gewestelijk en stedelijk bestuur, geestelijken van alle gezindheden, enz.

» Het berigt van het overlijden van den heer *Ontjid*, is onnaauwkeurig. Dezelve is wel zwaar ongesteld geweest, doch is gelukkig niet overleden.

» Naar men met genoegen verneemt, zal H. K. H. Prinses *Albert* van Pruissen een groot gedeelte van den winter bij Hoogstderzelver koninklijken vader doorbrengen."

— Zoo men verneemt is 's Konings Adjudant, de heer *Omphal*, die de treurige tijding van het afsterven Hr. M. de Koningin aan het pruissische heeft overgebragt, ook belast met het overbrengen daarvan aan Z. M. den Keizer van Rusland.

— Zijne Majesteit heeft aan den heer *Gevers* en anderen de toestemming verleend, om eene loterij van Nederlandsche kunstwerken en teekeningen tot stand te brengen, ten voordeele der nagelaten betrekkingen van wijlen den Nederlandschen kunstschilder *Pitloo*, welke zich te Napels bevindende, aldaar aan den heerschenden aziatischen braakloop is overleden, met het menschlievend doel, om op deze wijze eenigzins in het lot der nagebleven van wijlen dezen verdienstelijken kunstschilder te gemoet te komen.

— De te 's Hage van gouvernements-wege bestaande rijschool, tot het geven van onderwijs in de rij- en afrigtingskunst, in de praktijk der onderwijskunst en tot het verkrijgen van de noodige paardenkennis, zal op eene meer doeltreffende manier worden ingerigt. Tot dat einde is, door Zijne Majesteits magtiging verleend om bij gemelde school eenen luitenant-adjudant te benoemen, om den tweeden luitenant baron *van der Cappellen*, van het regement lansiers n°. 10, thans aan gemeld etablissement gedetacheerd, met het geven van onderrigt in de rijkunst te belasten, en om met den 1sten November, bij die rijschool te detacheren twee luitenants van elk der korpsen kavallerie, ten einde tot instructeurs te worden opgeleid, een paarden-arts, een opper-wachtmeester, een trompetter, een hoefsmid, alsmede het benoodigd getal oppassers. Zijnde de heer *Simons*, aan wie thans de functien van directeur bij de school waren opgedragen, eervol uit die betrekking ontslagen en in het genot van pensioen gesteld.

— Op de staatsbegrooting voor 1838, is het departement van marine uitgetrokken voor eene som van *f* 4,750,000 welke verdeeld wordt als volgt:

1°. afd. *kosten van het departement f* 118,373 bevattende: tractement van Z. K. H. den admiraal, kolonel-generaal (voor de helft; de wederhelft op het departement van oorlog geplaatst), *f* 6000; gedeeltelijk tractement van den directeur-generaal, mitsgaders traktementen van den secretaris-generaal, en van de overige ambtenaren, geëmploijeerden en bedienden enz. daggelden van de adsistent-bedienden *f* 67,223,80; traktementen der algemeene ambtenaren *f* 20,200; reis- en verblijfkosten *f* 5000; bureau- en lokaal-behoeften *f* 20,153,20.

2°. afd. *kosten van het departement van de zuiderzee*, te Amsterdam en Willemsoord, *f* 82,800 als: traktementen van den directeur, mitsgaders van de hoofd ambtenaren en mindere geëmploijeerden te Amsterdam en Willemsoord *f* 74,300 reis- en verblijfkosten *f* 3500; bureau- en lokaal-behoeften *f* 5000.

3°. afd. *kosten van het departement van de Maas*, te Rotterdam en Hellevoetsluis, *f* 71,250, als: traktementen van den directeur en secretaris, mitsgaders van de hoofd-ambtenaren en andere geëmploijeerden te Rotterdam, Delfshaven en Hellevoetsluis *f* 63,550; reis- en verblijfkosten *f* 2500; bureau- en lokaal-behoeften *f* 71,250.

4°. afd. *kosten van het departement van de Schelde*, te Vlissingen, *f* 46,300, als: traktementen van den directeur en secretaris, mitsgaders van de hoofd-ambtenaren en geëmploijeerden *f* 40,300; reis- en verblijfkosten *f* 2500; bureau- en lokaal-behoeften *f* 3500.

5°. afd. *aanbouw, aftakeling, uitrusting en gewone onderhoud van schepen, gebouwen, werken en maritieme werken, f* 1,206,706,96.

6°. afd. *dagloonen der werklieden bij 's Rijks werven*, *f* 925,000.

7°. afd. *schippers en matrozen op de jagten en werkvaartuigen*, *f* 66,119, als: dag- en kostgelden *f* 48,577; groote kleeding der jagtvolkeren en hellebaardiers *f* 7542; sluis- en bruggelden *f* 10,000.

8°. afd. *Het vaste korps der marine, f* 389,950, als: traktementen der officieren *f* 299,800, chirurgijns *f* 53,650, schrijvers- en victualie-meesters *f* 26,300, dek- en onder-officieren *f* 12,000, gewoon supplement voor de activiteit aan den wal *f* 10,200 reis- en verblijfkosten *f* 8000.

9°. *Het korps mariniers*, *f* 240,938,03; als traktementen en soldijen van het korps en depot *f* 160,510,50; verdere kosten van het korps *f* 80,427,53.

10°. afd. *Werving*, *f* 17,956,50.

11°. afd. *Zeetraktementen, soldijen en tafelgelden der active zeemagt*, *f* 671,509,50.

12°. afd. *Kleeding der equipagien*, *f* 124,840.

13°. afd. *Schafting*; *f* 451,284,20, als: victualering van Zijner Majesteits schepen en vaartuigen *f* 371,320; kostgelden der victualie-meesters *f* 79,964,20.

14°. *Kosten van Zijner Majesteits schepen vaartuigen buiten 's lands f* 50,000; voor reparatie aan de schepen en de daartoe benoodigde behoeften, loods-gelden, quarantaine-kosten, enz.

15°. *Geneeskundige dienst f* 29,850.

16°. afd. *Kosten van de maritieme school te Medenblik*, 63,556, als: traktementen en toelegen der militaire beambten en soldij der onder-officieren, *f* 29,156; idem van de civiele en geestelijke beambten *f* 19,400; verdere kosten van het instituut *f* 15,000.

17°. afd. *Kosten van het loodswezen en tonnen, baken en buren*, *f* 167,264,90, als: traktementen *f* 30,571, reis- en verblijfkosten *f* 3500, vaste jaarlijksche uitgaven, tot onderhoud der baken, tonnen en vuren, *f* 133,193,90.

18°. afd. *Kosten van het uit- en inloodsen van 's Rijks schepen en vaartuigen in en uit de havens van dit Rijk*, *f* 19,000.

19°. afd. *Quarantaine plaatsen*, *f* 1950, als: tractement der geëmploijeerden bij de quarantaine-plaatsen *f* 645,15, een der chirurgijns-visitateurs *f* 1150; gewone kleine uitgaven, schrijfvrachten en briefporten *f* 154,85.

20°. afd. *Verschillende uitgaven f* 1538,89, als: huur van water *f* 683,70, van gebouwen *f* 470; en erfpachten en grondlasten *f* 385,29; en

21°. afd. *Jaarlijksche onderstand aan de kweekschool voor de zeevaart* te Amsterdam, *f* 19,000.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (30 *October*) was de fondsnotering: Belg. 101⅞; O. Met. 104¾; Sp. Ardoin 17⅝; Diff. 6⅝; Nap. renten 92½; Sicilie 90½; Rom. L. 100¼; Certif. te Antw. 98; Braz. 86¾. — Wisselkoers op Amst. en Rott. ¼ pCt. pr.

De tot den 29sten dezer ontvangen Londensche berigten houden geen nieuws van staatkundig belang. De tijding van de inneming van Constantine heeft te Londen stof tot vele aanmerkingen omtrent de fransche politiek gegeven. Sommige dagbladen herinneren, bij deze gelegenheid, weder aan de beloften in der tijd zoowel door de ministers van *Karel X* als van *Lodewijk Philips*, voor de ontruiming van Algiers gedaan, en wijden uit over de onberekenbare nadeelen, die door de bezetting der Noord-Afrikaansche kust door de Franschen, aan den Britschen handel wordt toegebragt. Van elders wordt het vreemd gevonden, dat Frankrijk thans, in een' tijd van zoogenaamden algemeenen vrede, meer belangrijke voordeelen dan wel eens in oorloge zijn behaalde.

— Ter Londensche beurs van den 28sten waren genoteerd: 3 pCt. gecons. 93⅜; Ned. 2½ pCt. 53⅞; Spanje 20; Portugal 32¼; Columbia 24½.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (30 *October*) was de fondsnotering: Werkel. Schuld 2½ pCt. 53$\frac{3}{16}$ ¼; dito 5 pCt. 100$\frac{7}{16}$; Kansb. 22$\frac{13}{16}$; Amort.-Synd. 4½ pCt. 94; Handelm. 162¾, ⅞, 163⅛, ⅞; O. Indis 5 pCt. 99¾; Ardoins van 85 & 17$\frac{1}{16}$, $\frac{13}{16}$; dito van Nov. 1837 15¾; Passive 4$\frac{1}{16}$; Met. 5 pCt. 100½; Columb. 18$\frac{1}{16}$; Peruan 14⅞.

*** Burgemeester en Assessoren der Gemeente *Terheijden*, noodigen degenen uit, welke naar de vacante VELDWACHTERSPLAATS dezer Gemeente willen inclineren, zich voorzien van de vereischte Getuigschriften, te komen aanmelden, binnen 8 dagen, na dato dezer, het Jaarlijks Traktement bedraagt *f* 214.

TERHEYDEN, den 28. October 1837.

Burgemeester en Assessoren voornoemd,
C. J. SEGERS.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris,
C. ROMMEN.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.